

Motion till riksdagen 2017/18:3424

av **Magnus Oscarsson m.fl. (KD)**

Välfungerande service på landsbygden

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att samla myndigheter i servicecentrum och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ökad flexibilitet med bibehållen kvalitet inom skolväsendet på landsbygden och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över regelverken för att öka samordningen mellan myndigheter och förbättra samverkan mellan offentliga och kommersiella aktörer för att åstadkomma en god offentlig och kommersiell service i hela landet och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att landsbygdsfrågorna bör ha ett eget departement och tillkännager detta för regeringen.

Inledning

Utmaningarna för Sveriges landsbygd är stora och situationen ser väldigt olika ut beroende på vem som tillfrågas. Den skånska landsbygdsbon möter inte helt oväntat andra utmaningar än den som bor i glesbygden i Norrlands inland. Några landsbygdskommuner lyckas med att bryta vikande befolkningskurvor, andra kommuner åker fortfarande nedåt på den demografiska rutschkanan. Det politiken kan göra är att ge de bästa förutsättningarna, att stödja idéerna, främja ett starkt civilsamhälle, bidra till att forma ett gott förvaltarskap, förbättra kommunikationerna, underlätta företagandet och ta bort regelverk som missgynnar landsbygden. Men i grund och botten måste förändringarna främst komma från dem som lever sin vardag på landsbygden.

Det finns många komponenter som är viktiga för att göra en bygd levande. Två av de viktigaste är skolan och affären. Vi har ett gemensamt ansvar för att dessa bägge institutioner kan leva kvar. Kommunen har ansvaret för att finansiera och kvalitetssäkra skolan, men inte per automatik att driva den. För affärens fortlevnad krävs något annat – precis som vilket annat företag som helst drivs lanthandeln på sina egna förutsättningar.

Vårt ansvar som konsumenter blir att handla lokalt, om vi vill att butiken ska leva vidare. Men det finns uppgifter som en lanthandel kan sköta på uppdrag av det offentliga – den möjligheten borde fler få upp ögonen för. Så kan knutpunkten i bygdens gemensamma liv bli ännu starkare. I arbetet med detta har landsbygdens och näringarnas intresseorganisationer viktiga roller att spela men inte minst måste kommuner och även regioner se dessa möjligheter och ta vara på dem.

Samla myndigheter i servicecentra

Servicecentra är ett bra sätt att samla olika myndigheters service så att basala myndighetstjänster finns att tillgå runt om i landet. Åtgärder bör utvidgas för att främja sådan myndighetssamverkan. Kommuner och statliga myndigheter bör samordna sin grundläggande service till medborgare och företag genom att samarbeta i lokala servicecenter. Som komplement till servicecentren bör servicepunkter inrättas i samarbete med det lokala näringslivet och det civila samhället, samt att posten bör få i uppdrag att tillhandahålla mobila servicepunkter till dem som bor utefter lantbrevbärlinjer. En av förutsättningarna för att stävja utflyttningen från små orter är att skapa förutsättningar som gör livet i glesbygden enklare att leva. Rimliga avstånd till grundläggande service, såväl offentlig som kommersiell, ger fler den praktiska möjligheten att bo kvar på landet – eller att flytta dit.

Kristdemokraterna välkomnar förslaget i årets budgetproposition om att Försäkringskassan, Pensionsmyndigheten och polisen ska upprätta tio nya servicekontor under 2018. De tio nya servicekontoren ska etableras i socialt utsatta områden och i landsbygdsregioner som i dag saknar servicekontor.

Kristdemokraterna anser att de viktigaste statliga aktörerna och myndigheterna, främst polisen, Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen, ska finnas i princip i alla kommuner. Samverkan mellan kommuner behöver utvecklas, så att man tar tillvara de möjligheter som finns för att erbjuda medborgarna en så god service som möjligt och hushålla med de ekonomiska resurserna. Alternativa möjligheter att resa kollektivt på landsbygden behöver utvecklas. Nya samverkansmodeller måste prövas där offentliga resor som sjukresor och skolskjutsar kan kombineras med privata resor. Ett stort mått av innovativt arbete måste vara tillåtet för att hitta framtidens lösningar.

Upprätthållandet av en grundläggande servicenivå över hela landet är viktigt för att människor ska känna sig trygga och för att livet utanför tätorterna ska fungera. Basal offentlig service ska vara lätt tillgänglig för alla i landet och vi vill därför underlätta för myndigheter och kommuner att samarbeta kring detta. Ett bra sätt är att upprätta så kallade servicecentra i anslutning till den lokala lanthandeln eller andra etablerade samlingspunkter i landsortssamhällena.

Förskola och skola

Sveriges alla föräldrar måste myndigförklaras. Det är de som ska ha makten att styra över vilken barnomsorg som just deras familj är i behov av. Självklart ska föräldrarna få del av kommunens barnomsorgsavgift när de själva står för omsorgen om sina barn och givetvis ska familjepolitiken ta särskild hänsyn till de fall där båda föräldrarna arbetar i anslutning till hemmet. Inte minst gäller detta för lantbruksföretagare där båda arbetar

på gården. De måste kunna få tillgodogöra sig barnomsorgspengen för egen del för att kanske kunna anställa en medarbetare till i företaget.

Ett bekymmer för många familjer på landsbygden är avståndet till barnens skola. Tillämpningen av de dispensmöjligheter som finns när det gäller att starta en friskola med lägre elevantal i glesbygdsområden bör vara generös så länge som bibehållen kvalitet kan garanteras. Kommunerna bör ges ökade möjligheter att skapa flexibla lösningar för att uppfylla skolplikten, exempelvis skolundervisning fyra dagar i veckan för mindre barn med lång resväg. Vi vill även att det ska vara möjligt för en skola att ta emot elever från två länder i gränsbygder.

Kristdemokraterna ser vikten av att värna tillgången till öppen förskola på landsbygden, som gärna kan drivas i samverkan med det civila samhället. Skolan ska ge insikt i och kunskap om föreningsliv och entreprenörskap, värden som är grundläggande för en fortsatt livskraftig landsbygd.

Kommersiell service

Stat och kommun behöver samverka med det lokala näringslivet och det civila samhället för att skapa förutsättningar för en grundläggande kommersiell service utifrån den lokala bygdens förutsättningar. Riskerna att inte alla ska få del av teknikutvecklingen och möjligheterna som denna för med sig måste minimeras. Teknislösningarna kommer att se olika ut beroende på var vi bor i landet men ingen får ställas utanför dessa möjligheter, det kan vi aldrig acceptera.

I vissa glesbygder är förutsättningarna begränsade för att kommersiella aktörer ska kunna bidra till och skapa en god tillgång till kommersiell service. Kristdemokraterna ökar därför stödet till kommersiell service på landsbygden med 40 miljoner kronor per år 2016–2019, vilket är fyra miljoner kronor mer än vad regeringens satsar i sin budget. Kristdemokraterna vill också se över regelverken för att öka samordningen mellan myndigheter och förbättra samverkan mellan offentliga och kommersiella aktörer för att åstadkomma en god offentlig och kommersiell service i hela landet.

På små orter med högt besökstryck säsongvis behövs även betalningslösningar som innefattar tillgång till kontanter, till exempel genom att det finns uttagsautomater och möjlighet till kortbetalning. Det är också viktigt att utveckla betalningsmöjligheter via sms eller internet för att åka med kollektivtrafiken.

Boende på lika villkor

Kristdemokraterna lyckades i regeringsställning höja de statliga kreditgarantier som finns att tillgå för byggande i områden där marknadsvärdet inte tydligt överstiger produktionskostnaderna. Detta instrument bör utvecklas ytterligare för att underlätta för byggande i områden där betalningsförmåga finns men där traditionell bankfinansiering är svår att ordna. Fortsatt arbete med regelförenkling och ökad industrialisering av byggandet behövs för att pressa produktionskostnaderna och därmed underlätta byggande i gles- och landsbygd.

Kristdemokraterna är positiva till att det tillsatts en utredning för att se över förutsättningarna på svaga bostadsmarknader. Ett vanligt problem på svaga bostadsmarknader är att produktionskostnaderna ligger nära eller över värdet av den färdiga bostadsbyggnaden, vilket gör det svårt att hitta finansiering för ny- eller

ombyggnad av bostäder. Ett särskilt bekymmer på landsbygden, som ofta karaktäriseras av svaga bostadsmarknader, är att det kan saknas lokalt förankrade bankkontor och tillräcklig kunskap om den lokala bostadsmarknaden och den ekonomiska utvecklingen i övrigt. Detta kan leda till att riskerna i bostadsbyggnadsprojekt övervärderas och att potentiellt lönsamma projekt inte beviljas lån.

Även i den parlamentariska landsbygdskommitténs slutbetänkande som nyligen presenterades har problematiken kring finansiering av bostadsbyggande i områden med svag bostadsmarknad lyfts. Efter detta har en särskild utredare fått i uppdrag att bland annat se över det befintliga systemet med kreditgarantier för bostadsbyggande. Utredaren ska även analysera vilka typer av verktyg som kan underlätta för mindre byggherrar att finna finansiering för bostadsbyggande. Förslag ska också ges på system med förmånliga statliga topplån för att underlätta bostadsbyggandet samt utreda Landsbygdskommitténs förslag om så kallade landsbygdslån.

Landsbygden erbjuder en god boendemiljö och plats för byggande i attraktiva lägen. Men idag byggs det få hus och lägenheter på svensk landsbygd. De stimulansåtgärder som vidtagits på senare år har inte haft någon större effekt. De nya strandskyddsreglerna har inte gjort det lättare att bygga i strandnära lägen på landsbygden för att utnyttja attraktiva miljöer. Med förenklade regler som tar landsbygdens behov i beaktande kan det göras. Självklart med hänsyn till naturskydd och friluftslivets behov.

Bristen på hyreslägenheter på landsbygden gör att många blir kvar i sina hus trots att de skulle vilja byta till en lägenhet. Det försvårar också för ungdomar att bo kvar i sin hembygd. Det behöver ofta också byggas äldreboenden och seniorboenden.

För att kunna bo på landsbygden krävs också en god infrastruktur med bredband, vägar, järnvägar, färjor och flyg.

Återupprätta Landsbygdsdepartementet

Sveriges regering har tyvärr inte ett helhetsperspektiv på landsbygden. Det är anmärkningsvärt, inte minst med tanke på att en tredjedel av landets befolkning bor och lever sina liv i glesbygd och landsbygd. Att regeringen lade ned Landsbygdsdepartementet är ett tydligt exempel på hur den prioriterar. Frågor som är avgörande för vardagslivet och livskvaliteten hos en mycket betydande del av befolkningen sätts längre ned på agendan. Livet på landet har andra förutsättningar, andra utmaningar och andra möjligheter än livet i en tätort. Landsbygdspolitiken är betydligt mer än bara näringspolitik. I politiken för landsbygden behövs ett helhetstänkande med människan i centrum och där alla vardagslivets aspekter tas med. Detta tillgodoses bäst om landsbygdsfrågorna har ett eget departement med egen minister.

Magnus Oscarsson (KD)

Emma Henriksson (KD)

Roland Utbult (KD)

Lars-Axel Nordell (KD)

Annika Eclund (KD)